

1 תקנות הבטחת הכנסה (כללי הזכאות והוראות ביצוע), התשמ"ב-1982

בתוקף סמכותי לפי סעיפים 2(א), 3(1), 6(ג), 13(ב), 14(א), 27 ו-31(א) לחוק הבטחת הכנסה, התשמ"א-1980 (להלן - החוק), אני מתקין תקנות אלה:

1. זכאות לפי סעיף 2(א)(1) לחוק

(תיקונים:

התשמ"ג, התש"ן, התשל"ז)

תושב ישראל זכאי לגימלה לפי סעיף 2(א)(1) לחוק, אם מתקיים בו אחד מתנאים אלה:

- (1) הוא אינו מסוגל לעבוד בעבודה כלשהי בגלל מחלה הנמשכת יותר מ-30 ימים רצופים. הזכאות לגימלה לפי פסקה זו תהיה ממועד שלא יקדם ל-1 בחודש שבו מלאו 30 ימי המחלה הרצופים, ותימשך לא יותר מ-6 חודשים, ובלבד שאם הוא זכאי לתשלום ממקור כלשהו בעד תקופת אי-עבודתו כאמור, יהיה זכאי לגימלה אם התשלום נמוך מסכום הגימלה לפי סעיף 5(א)(1) לחוק;
- (2) היא אשה הרה, החל בשבוע ה-13 להריונה;
- (3) לשכת שירות התעסוקה או מרכז לאבחון מתמכרים לסמים שאישר השר (להלן - מרכז לאבחון מתמכרים לסמים) קבעו, כי הוא אינו ניתן להשמה בעבודה כלשהי;
- (3א) הוא מטופל במוסד כהגדרתו בסעיף 1 לחוק הפיקוח על מוסדות לטיפול במשתמשים בסמים, התשל"ג-1993, או נמצא בתהליך גמילה מסם כהגדרתו בסעיף 1 לחוק האמור, על פי צו מבחן של בית המשפט, כמשמעותו בסימן ז' של פרק ו' לחוק העונשין, התשל"ז-1977, או בפיקוחו של קצין מבחן על פי סעיף 44א לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982;
- (4) היא מקבלת קצבת נכות כעקרת בית נכה לפי תקנות הביטוח הלאומי (ביטוח עקרת בית בביטוח נכות), התשל"ו-1976;
- (5) הוא מועדב מחוץ לבית הסוהר לפי פקודת עבודת עונשין.

2. זכאות לפי סעיף 2(א)(3) לחוק

(א) עובד או עובד עצמאי שהכנסתו מעבודה פחותה מסכום הגימלה לפי סעיף 5(א)(1) לחוק, זכאי לגימלה לפי סעיף 2(א) (3) לחוק, אם מתקיים בו אחד מתנאים אלה:

- (1) הוא הופנה לעבודתו על ידי שירות התעסוקה או שהוא רשום בלשכת שירות תעסוקה כדורש עבודה, ושירות התעסוקה לא הציע לו עבודה מתאימה כמשמעותה בסעיף 2(א)(2) לחוק שההכנסה ממנה אינה פחותה מסכום הגימלה לפי סעיף 5(א)(1) לחוק;

(2) הוא עובד מטעמי בריאות או גיל במפעל מוגן ששמו מופיע בתוספת בהיקף העבודה המקובל בו.

(ב) הנמצא בהכשרה שהכנסתו ממנה פחותה מסכום הגימלה לפי סעיף 5(א)(1) לחוק, זכאי לגימלה לפי סעיף 2(א)(3) לחוק אם מתקיימים בו תנאים אלה:

- (1) שירות התעסוקה הפנה אותו להכשרה כמי שמיועד לשיקום;
- (2) ההכשרה ניתנה לו במסגרת לימודי יום, הנמשכים, בהתאם לתכנית הלימודים, תקופה שאינה עולה על 12 חודשים, או במסגרת הכשרה אינדיוידואלית לתקופה כאמור;

(3) הוא משתתף בלימודי ההכשרה באופן סדיר.

3. זכאות לפי סעיף 2(א)(7) לחוק

(תיקונים: התשמ"ג, התש"ן, התשס"א, התשע"ב)

(א) המטפל בבן זוגו החולה או בילדו החולה זכאי לגימלה לפי סעיף 2(א)(7) לחוק, אם מתקיימים תנאים אלה:

(1) החולה זקוק להשגחה תמידית לתקופה של 45 ימים רצופים לפחות;

(2) המטפל בחולה טיפל בו תקופה כאמור בפסקה (1) בתכופ להגשת התביעה לגימלה;

(3) המטפל והחולה מתגוררים באותה דירה.

(ב) הזכאות לגימלה לפי תקנת משנה (א) תימשך תקופה שלא תעלה על 6 חדשים רצופים;

הוראה זו לא תחול אם החולה הוא אחד מאלה:

(1) ילד נכה שמשלמת בעדו גמלה לפי תקנות הביטוח הלאומי (דמי מחיה, עזרה ללימודים וסידורים לילד

נכה), התשנ"ח-1998, לרבות ילד נכה שלא משולמת בעדו גמלה כאמור בשל כך שמשלמת בעדו הטבה

לפי הסכם בדבר גמלת ניידות שנערך לפי סעיף 9 לחוק ואחד מהוריו מטפל בו;

(2) ילד המאושפז בבית-חולים, והורה משגיח עליו לפי הוראת הרופא המטפל בו, ובלבד שהומצא למוסד

לביטוח לאומי אישור רפואי על כך;

(3) הוא נעשה זקוק להשגחה תמידית לאחר הגיעו לגיל 65 שנים בגבר ו-60 באשה.

(ג) זכאי המטפל לתשלום ממקור כלשהו בעד התקופה בה טיפל בחולה, יהיה זכאי לגימלה לפי תקנה זו אם התשלום נמוך

מסכום הגימלה לפי סעיף 5(א)(1) לחוק.

(ד) תקנה זו לא תחול על המטפל בילדו -

(1) אם בן זוגו זכאי לגימלה לפי סעיף 2(א)(4) לחוק;

(2) אם בת זוגו זכאית לגימלה לפי סעיף 2(א)(5) לחוק, אלא אם בהחזקתה מספר ילדים, והילד החולה

מאושפז במוסד רפואי.

(ה) בתקנה זו, "ילד" - לרבות ילד המטופל במסגרת משפחת אומנה שאישר משרד העבודה והרווחה ולמעט מי שמטופל

כאמור בחלק משעות היממה בלבד.

4. סייג לזכאות

לענין סעיף 3(1) לחוק, לא יהיה זכאי לגימלה אדם הנמצא במוסד וכל החזקתו היא על חשבון מוסד דת.

5. חלוקת הגימלה או תשלומה לאשה

(תיקונים: התשס"ג, התשע"ב)

(א) בתקנה זו, "תשלום בעד ילדים" - ההפרש שבין הגימלה המשתלמת לשני בני זוג שעמם ילד או ילדים ואין להם הכנסה

לבין שיעור הגימלה שהיתה משתלמת להם אילו הרכב המשפחה היה שני בני זוג בלבד.

(ב) הגימלה לבני זוג הזכאים לגימלה תשולם לכל אחד מהם בנפרד, ותחולק לפי האמור בתקנות משנה (ד) ו-(ה), באחת

מאלה:

(1) אם אחד מבני הזוג ביקש זאת;

(2) המוסד לביטוח לאומי נוכח כי מתן הגימלה לידי אחד מבני הזוג אינו לטובת בני משפחתו וכי יהיה זה

לטובתם אם הגימלה תחולק.

(ג) (בוטלה).

(ד) גימלה המשולמת לפי סעיף 5(א) לחוק תחולק כך:

(1) אם הרכב המשפחה הוא שני בני זוג בלבד - תחולק הגימלה ביניהם בחלקים שווים;

(2) אם הרכב המשפחה כולל ילדים - ישולם התשלום בעד הילדים לאשה והיתרה תחולק בין בני הזוג בחלקים שווים; היו הילדים בהחזקתו הבלעדית של הבעל - ישולם התשלום בעדם לבעל.

(ה) גימלה המשולמת לפי סעיף 5(ב) לחוק תחולק כך:

(1) אם סכום הגימלה אינו עולה על תשלום בעד ילדים, תשלום לאשה; היו הילדים בהחזקתו הבלעדית של הבעל, תשלום לבעל;

(2) אם סכום הגימלה עולה על תשלום בעד ילדים, ישולם התשלום בעד ילדים כאמור בפסקה (1) וההפרש ישולם לבן הזוג שאין לו הכנסה; עלה ההפרש על הסכום שהיה מקבל לפי סעיף קטן (ד)(2), תשלום היתרה לבן הזוג השני.

(ו) על אף האמור בתקנה זו, אם לזכאי משתלמת קיצבת זיקנה לפי חוק הביטוח, ולבן זוגו משתלמת תוספת לקיצבה לפי סעיף 247 לחוק הביטוח, תחולק ביניהם הגימלה לפי היחס שבו מתחלקת ביניהם קיצבת הזיקנה.

6. תקופת התשלום

(תיקונים:

התשמ"ו, התש"ן, התשנ"ז, התשס"א, התשס"ג)

(א) הוגשה תביעה לגימלה בידי זכאי לקיצבת שאירים לפי פרק י"א או לקיצבת תלויים לפי פרק ה' לחוק הביטוח, תשלום הגימלה החל ב-1 לחודש שבו נוצרה הזכאות לקיצבה האמורה.

(ב) הוגשה תביעה לגמלה בידי מי שקיבל קצבת נכות לפי פרק ט' לחוק הביטוח, בתנאי ששנעשה זכאי לקצבת זקנה לפי פרק י"א לחוק הביטוח או לקצבת זקנה מיוחדת מכוח הסכם לפי סעיף 9 לחוק הביטוח, תשלום הגמלה החל ב-1 בחודש שבו נוצרה הזכאות לקצבת זקנה.

(ג) על אף האמור בתקנות משנה (א) ו-(ב), לא תשלום גימלה בעד תקופה העולה על ששה חדשים שקדמו לחודש שבו הוגשה התביעה לגימלה.

(ד) התקיימו תנאי הזכאות גם בחודש שקדם לחודש שבו הוגשה התביעה לגמלה, תשלום הגמלה גם בעד החודש האמור, אם במשך כל אותו חודש, התקיים בתובע הגמלה אחד מאלה:

(1) היה מובטל כמשמעותו בסעיף 163 לחוק הביטוח;

(2) עבד, לפי הפניה של שירות התעסוקה, בעבודה שהשכר בה נמוך;

(3) (נמחקה).

(ד) התקיימו תנאי הזכאות גם בחודש שקדם לתביעה תשלום הגמלה גם בעד אותו חודש, אף אם בחודש האמור לא התקיימה עילת הזכאות שבסעיף 2(א) לחוק בתובע הגמלה האמורה, והכל בתנאי שהתובע היה זכאי בעד החודש האמור לקצבה לפי סימן ג' לפרק ט' שבחוק הביטוח, או שזכאותו לקצבה כאמור, פקעה באותו חודש.

(ה) פקעה זכות לגימלה לפי תנאי הזכאות ובחודש שבו הופסק התשלום נוצרה עילה חדשה בשל מחלה או השגחה על בן משפחה (להלן - העילה החדשה), תשלום הגימלה לפי העילה החדשה החל ב-1 בחודש האמור, ובלבד שהתקיימו שני אלה:

(1) מתקיימים התנאים המזכים בתשלום גימלה לפי העילה החדשה, במשך כל החודש האמור;

(2) ההוכחות על העילה החדשה הוגשו למוסד לביטוח לאומי תוך 60 ימים מהיום הראשון לחודש האמור.

7. הגשת תביעה

(א) התובע גימלה יגיש תביעתו על גבי טופס שקבע לכך המוסד לביטוח לאומי, ויצרף לתביעה את כל המסמכים והאישורים הדרושים להוכחתה.

(ב) תובעים גימלה שני בני זוג, רשאי אחד מהם להגיש התביעה גם בשם בן זוגו.

8. אישור שירות התעסוקה

(תיקונים)

התשמ"ג, התש"ן, התשנ"ז

(א) שירות התעסוקה מוסמך לאשר כי באדם מתקיימים:

(1) התנאים שבסעיף 2(א)(1) לחוק - בנסיבות האמורות בתקנה 1(3) ו-3(א) ולאחר שקיבל חוות דעת של

מרכז לשיקום מקצועי הפועל במסגרת אגף השיקום שבמשרד העבודה והרווחה;

(2) התנאים שבסעיף 2(א)(2) לחוק;

(3) התנאים שבסעיף 2(א)(3) לחוק - בנסיבות האמורות בתקנה 2(א)(1) ו-1(ב)(1).

(ב) מרכז לאבחון מתמכרים לסמים מוסמך לאשר כי באדם מתקיימים התנאים שבסעיף 2(א)(1) לחוק, בנסיבות האמורות

בתקנה 1(3).

(ב1) מוסד כמשמעותו בפסקה 3(א) בתקנה 1 וקצין מבחן, מוסמכים לאשר כי במי שנתקיים האמור בפסקה האמורה

מתקיימים התנאים שבסעיף 2(א)(1) לחוק.

(ג) באישור כאמור בתקנת משנה (א) ו-1(ב) יצוין משך התקופה שלגביה הוא חל, וזאת בהתאם לנוהלי שירות התעסוקה,

מוסד כמשמעותו בתקנה 1(3) או מרכז לאבחון מתמכרים לסמים, לפי הענין, ובלבד שלענין הנסיבות שבתקנה 2(א)(1),

משך התקופה כאמור לא יעלה על 6 חדשים, ולענין הנסיבות האמורות בתקנה 1(3), רשאי המוסד לביטוח לאומי להגביל את

תקפו של האישור לשנה אחת מהיום שבו ניתן.

9. אישור למי שנמצא בהכשרה

הזכאי לגימלה לפי תקנה 2(ב) יצרף לתביעתו, בנוסף לאישור האמור בתקנה 8(א)(3), אישור ממקום הכשרה, שמתקיימים

התנאים האמורים בתקנה 2(ב)(2); נמשכת ההכשרה תקופה העולה על 3 חדשים, ימציא הזכאי, מדי 3 חדשים, אישור

ממקום ההכשרה, שהוא משתתף בלימודי ההכשרה באופן סדיר.

10. אישור רפואי לאשה הרה

רופא נשים מוסמך לאשר, כי באשה מתקיימים התנאים שבתקנה 1(2).

11. אישורים רפואיים

(תיקונים: התשמ"ג, התשס"א, התשס"ג)

(א) לתביעה לגימלה יצרף אישור רפואי המעיד, כי -

(1) התובע אינו מסוגל לעבוד בעבודה כלשהי בגלל מחלה הנמשכת יותר מ-30 ימים רצופים - אם עילת

תביעתו היא שמתקיימים בו תנאים אלה;

(2) החולה זקוק להשגחה תמידית תקופה של 45 ימים רצופים לפחות - אם עילת תביעתו היא שהוא מטפל

בחולה כאמור.

(ב) באישור רפואי כאמור בתקנת משנה (א) יצוין גם מועד תחילת המחלה ומהותה, משך הזמן שבו מתקיימים, עד למתן

האישור, התנאים האמורים בפסקאות (1) או (2) לתקנת משנה האמורה וכן משך הזמן המשוער שבו עלולים להמשיך

ולהתקיים תנאים אלה.

(ג) אישור כאמור בתקנת משנה (א) יינתן:

(1) לגבי חולים שהם חברי קופות חולים שהוסמכו כשירות רפואי לפי סעיף 89(א)(3) לחוק הביטוח - בידי רופא קופת החולים;

(2) לגבי חולים שהם עובדיו של בית חולים שהוסמך כאמור כשירות רפואי - בידי רופא אותו בית החולים;

(3) לגבי חולה אחר - בידי הרופא המטפל;

(4) לגבי חולה המאושפז בבית חולים - גם בידי רופא בית-החולים.

(ד) רופא מוסמך רשאי לדרוש, הבהרות ופרטים נוספים, לרבות רישומים רפואיים בכל ענין הקשור באישור הרפואי, והכל אם המידע דרוש לצורך מתן חוות דעתו בדבר מצב בריאותו וכושרו של התובע לעבוד, הצורך בהשגחה תמידית עליו ובדבר תקופת תוקפו של האישור הרפואי.

(ה) בהחלטתו בתביעה, יביא פקיד תביעות בחשבון את חוות דעתו של הרופא המוסמך.

(ו) בתקנה זו, "רופא מוסמך" - כמשמעותו בתקנות הביטוח הלאומי (קביעת דרגת נכות לנפגעי עבודה), התשט"ז-1956.

11. מועדים לסיום תקופת אי-השמה

(תיקון התשס"ג)

זכאי ששירות התעסוקה, קבע לגביו ערב תחילתו של פרק ד' בחוק ההסדרים במשק המדינה (תיקוני חקיקה להשגת יעדי התקציב והמדיניות הכלכלית לשנת הכספים 2003), התשס"ג-2003 (להלן - יום תחילת חוק ההסדרים), כי מתקיים בו לצמיתות התנאי שבפסקה (1) של סעיף 2(א) בחוק כנוסחו ערב יום תחילת חוק ההסדרים, יראו אותו כמי שהתנאי האמור, חדל להתקיים לגביו -

(1) ביום ג' באב התשס"ג (1 באוגוסט 2003) ובלבד שמספר הזהות שלו מסתיים בספרות 00 עד 19;

(2) ביום ד' באלול התשס"ג (1 בספטמבר 2003) ובלבד שמספר הזהות שלו מסתיים בספרות 20 עד 39;

(3) ביום ה' בתשרי התשס"ד (1 באוקטובר 2003) ובלבד שמספר הזהות שלו מסתיים בספרות 40 עד 59;

(4) ביום ו' בחשוון התשס"ד (1 בנובמבר 2003) ובלבד שמספר הזהות שלו מסתיים בספרות 60 עד 79;

(5) ביום ו' בכסלו התשס"ד (1 בדצמבר 2003) ובלבד שמספר הזהות שלו מסתיים בספרות 80 עד 99.

12. תשלום גימלאות

גימלאות ישולמו באמצעות מוסד בנקאי או בכל דרך אחרת שהמוסד לביטוח לאומי קבע.

13. עיגול גימלאות

גימלה תעוגל לשקל הקרוב כלפי מעלה.

14. תחילה

תחילתן של תקנות אלה ביום ו' בטבת התשמ"ב (1 בינואר 1982).

תוספת

(תקנה 2(א)(2))

1. המשקם חברה לתעסוקת קשישים בעלי כושר עבודה מוגבל בע"מ.

2. מוסדות ומפעלים של הקרן למפעלי שיקום למוגבלים שליד משרד העבודה והרווחה.

3. מועדוני תעסוקה ופינות עבודה מטעם רשות מקומית.
4. מפעלים ומועדוני תעסוקה מטעם האגודה למען העיוור.
5. מפעלים שליד "אקים" - אגודה לקימום ילדים מפגרים.
6. מפעלים שליד "אילן" - איגוד ישראלי לילדים נפגעים.
7. מפעלים מטעם "יד לקשיש".
8. מרכזים לעבודה ושיקום (מע"ש).
9. מרכז השיקום לנפגעי סמים, משרד הבריאות, יפו-תל-אביב.
10. המרכז הארצי להכשרה ושיקום מקצועי בבית ליגת נשים, נתניה.
ו' בטבת התשמ"ב (1 בינואר 1982)

מנחם בגין
ראש הממשלה
ממלא מקום שר העבודה והרווחה

[1]. ק"ת 4309, התשמ"ב (20.1.1982), עמ' 516.
תיקונים: ק"ת 4470, התשמ"ג (10.3.1983), עמ' 914;
ק"ת 4906, התשמ"ו (28.2.1986), עמ' 544;
ק"ת 5237, התש"ן (31.12.1989), עמ' 190;
ק"ת 5831, התשנ"ז (29.5.1997), עמ' 669;
ק"ת 6073, התשס"א (28.12.2000), עמ' 221;
ק"ת 6267, התשס"ג (24.9.2003), עמ' 1150 (שני תיקונים);
ק"ת 7137, התשע"ב (2.7.2012), עמ' 1369 (התיקון יחול על גמלה המשתלמת מיום פרסום התיקון ואילך).